

انتقام در شاهنامه فردوسی

نویسندگان

زینب فتح‌الهی - احمد مکه - قدرت مکه

سرشناسه	فتح الهی، زینب، ۱۳۵۸
عنوان و نام پدیدآور	انتقام در شاهنامه فردوسی / نویسندگان: زینب فتح‌الهی، احمد مکه، قدرت مکه
مشخصات نشر	تهران، آرون، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	۱۴۰ ص.
شابک	۲ - ۲۲۱ - ۳۱۷ - ۶۲۲ - ۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	فردوسی - ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق. شاهنامه
موضوع	Ferdowsi, Abolqasem. Shahnameh
موضوع	نقد و تفسیر Criticism and interpretation
موضوع	خشونت در ادبیات Violence in literature
شناسه افزوده	مکه، احمد، ۱۳۵۲؛ نویسنده
شناسه افزوده	مکه، قدرت، ۱۳۵۴؛ نویسنده
رده‌بندی کنگره	PIR ۴۴۹۷
رده‌بندی دیوبی	۸ / ۳۱
شماره کتابخانه ملی	۹۶۴۱۷۸

انتقام در شاهنامه فردوسی

نویسندگان: زینب فتح‌الهی، احمد مکه، قدرت مکه

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۴۰۳

تیراژ: ۵۰ نسخه

۱۵۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳، تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.arvannashr.ir

۲ - ۲۲۱ - ۳۱۷ - ۶۲۲ - ۹۷۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
فصل اول: کلیات.....	۱۱
مقدمه.....	۱۱
جنبه جدید بودن و نوآوری.....	۱۶
تعریف واژه‌ها و اصطلاحات فنی و تخصصی.....	۱۷
فصل دوم: مبانی نظری.....	۱۹
مقدمه.....	۱۹
انتقام.....	۲۰
انتقام و چرایی جنگ‌های شاهنامه.....	۲۰
دادگری و ظلم‌ستیزی.....	۲۱
فره ایزدی.....	۲۳
وطن‌پرستی.....	۲۴
نگهدار ایران و نیران منم.....	۲۵
به هرجای پشت دلیران منم.....	۲۵
کین خواهی (خون‌خواهی و قصاص).....	۲۵
تعارض و دشمنی.....	۲۷
تعارض بین فردی.....	۲۷
تعارض گروهی.....	۲۸

۲۸	تعارض میان سازمانی
۲۹	تعارض عاطفی
۲۹	ناکامی
۳۰	ذهنی و عینی
۳۰	حالات عاطفی
۳۱	پویایی تعارض
۳۲	عقده حقارت
۳۳	برتری طلبی
۳۵	خودمحوری
۳۶	رویکرد کنش متقابل
۳۶	خشم
۳۷	پرخاشگری
۳۹	حسادت
۴۰	تحقیر
۴۲	خصوصیت
۴۳	تکبر
۴۴	خودفریبی
۴۶	رقابت

فصل سوم: چرایی انتقام در شاهنامه فردوسی

۴۷	مقدمه
۴۸	خلاصه داستان کیومرث و دیوان
۴۸	حسادت اهریمن به کیومرث
۴۹	کین خواهی سیامک
۵۱	خلاصه داستان جمشید
۵۱	برتری طلبی جمشید
۵۲	ظلم ستیزی و دادگری مردم
۵۳	خلاصه داستان فریدون و ضحاک
۵۳	رقابت ضحاک با فریدون
۵۶	دادگری و ظلم ستیزی کاوه و فریدون
۵۸	خودفریبی و حيله کندور نسبت به فریدون

۵۹	کین‌خواهی آبتین پدر فریدون
۶۰	کین‌خواهی گاو برمایه
۶۰	خلاصه داستان سلم و تور با ایرج
۶۱	پرخاشگری فریدون نسبت به سلم و تور
۶۱	کین‌خواهی منوچهر
۶۲	حسادت سلم و تور نسبت به ایرج
۶۴	خصوصیت فریدون نسبت به سلم و تور
۶۴	خلاصه داستان زال و رودابه
۶۵	خصوصیت زال نسبت به مهراب
۶۶	خصوصیت منوچهر نسبت به مهراب
۶۷	خلاصه داستان نوذر و افراسیاب
۶۸	کین‌خواهی سلم و تور
۶۹	خشم افراسیاب نسبت به اغریث
۷۰	خلاصه داستان کیکاووس و دیوان مازندران
۷۱	برتری‌طلبی کیکاووس
۷۳	خلاصه داستان کاووس و پادشاه هاماوران
۷۴	خودفریبی و نیرنگ پادشاه هاماوران
۷۵	مهمین‌پرستی رستم
۷۶	تحقیر زیردستان از جانب کاووس
۷۷	خلاصه داستان رستم و سهراب
۷۷	پرخاشگری کاووس نسبت به گئو و رستم
۷۹	خصوصیت افراسیاب نسبت به رستم
۸۱	خودفریبی و نیرنگ گرد آفرید به سهراب
۸۳	کین‌خواهی ژنده‌رزم
۸۳	خودفریبی و نیرنگ رستم
۸۵	خلاصه داستان مرگ سیاوش
۸۶	خصوصیت سودابه نسبت به سیاوش
۸۸	قضاوت کاووس براساس احساس ذهنی و عینی
۸۸	حسادت گرسبوز نسبت به سیاوش
۹۱	ناکامی فرنگیس
۹۲	کین‌خواهی سیاوش

- ۹۵..... خلاصه داستان کیخسرو
- ۹۵..... کین خواهی سیاوش
- ۹۷..... خلاصه داستان کشته شدن فرود
- ۹۷..... حالات عاطفی
- ۹۸..... پویای تعارض
- ۹۹..... ناکامی جزیره
- ۱۰۰..... تکبر طوس در برخورد با فرود
- ۱۰۱..... کین خواهی فرود
- ۱۰۲..... خلاصه داستان گشتاسب
- ۱۰۳..... ناکامی گشتاسب
- ۱۰۴..... خودمحوری گشتاسب
- ۱۰۶..... کین خواهی لهراسب و همای و به آفرین
- ۱۰۸..... قضاوت ذهنی و عینی اسفندیار از جانب گشتاسب
- ۱۰۸..... خلاصه داستان رستم و اسفندیار
- ۱۰۹..... حسادت گشتاسب به رستم
- ۱۱۱..... کینه خواهی گشتاسب از خاندان زال
- ۱۱۲..... کینه خواهی گشتاسب از رستم
- ۱۱۳..... تحقیر رستم از جانب اسفندیار
- ۱۱۴..... خودفروبی رستم و مرگ اسفندیار
- ۱۱۵..... خلاصه داستان مرگ رستم
- ۱۱۶..... حسد شغاد به رستم
- ۱۱۷..... خلاصه داستان بهمن و اسفندیار
- ۱۱۷..... کین خواهی اسفندیار از خاندان زال
- ۱۱۹..... خلاصه داستان پادشاهی اردشیر
- ۱۱۹..... ظلم ستیزی اردشیر
- ۱۲۰..... خلاصه داستان شاپور دوم و قیصر دوم
- ۱۲۰..... تحقیر شاپور به دست قیصر
- ۱۲۱..... وطن پرستی شاپور
- ۱۲۲..... پرخاشگری شاپور به قیصر
- ۱۲۳..... تحقیر قیصر به دست شاپور
- ۱۲۳..... خلاصه داستان بهرام گور

فهرست مطالب ۷/

۱۲۴.....	ظلم‌ستیزی بهرام گور
۱۲۵.....	میهن‌پرستی بهرام گور
۱۲۶.....	خلاصه داستان پادشاهی یزدگرد سوم
۱۲۶.....	میهن‌پرستی سرداران

فصل چهارم: نتیجه‌گیری ۱۲۹

۱۲۹.....	نتیجه‌گیری
۱۲۹.....	انتقام و چرایی جنگ‌های شاهنامه
۱۳۱.....	تعارض و دشمنی
۱۳۳.....	عقده حقارت
۱۳۴.....	رویکرد کنش متقابل

منابع و مآخذ ۱۳۵

www.ketab.ir

پیشگفتار

انتقام به معنای واکنش‌های جبرانی فرد یا گروه، تحت تأثیر شکست در تعارض یا حالت بلاتکلیف است که به آن متوسل می‌شوند. مهم‌ترین علت به وجود آمدن دستان‌های شاهنامه دفاع افراد از حقوقی می‌باشد که برای خود قائل شده‌اند؛ درواقع انتقام در شاهنامه فردوسی مبتنی بر توصیف اعمال پهلوانی، دلاوری، مردانگی، وطن‌پرستی و تشجیع ملتی علیه بیگانگان و دشمنان و بیان سرافرازی ملت ایران است. به‌گونه‌ای که معیار پایداری و مقاومت، ظلم‌ستیزی، همدردی با مردم، تجلیل از شهیدان، خونخواهی، بی‌باکی و رشادت و میهن‌پرستی است. از طرف دیگر نابهنجاری‌های روانی برگرفته از اختلال روانی یا روان‌نژندی و تبدیل این اختلالات به عقده حقارت در شخصیت‌های شاهنامه، مبنای واکنش‌های جبرانی و نشانه‌های فرعی که به‌صورت انتقام بروز کرده، قرار گرفته است. در این کتاب با هدف بررسی انتقام در شاهنامه؛ تلاش شده که واکنش‌های جبرانی شخصی و اجتماعی و چرایی جنگ‌ها را در اشعار فردوسی مورد بررسی قرار دهیم. در

نتیجه‌گیری کلی واکنش‌های انتقام‌جویانه انعکاسی از آرمان‌ها و باورهای بلند انسانی است و حلقه ارتباطی حوادث در شاهنامه می‌باشد.